

מִשְׁגָּב • MISGAV

המכון לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית
THE INSTITUTE FOR NATIONAL SECURITY & ZIONIST STRATEGY

**על ישראל לפעול כדי להוציא כמה שיותר עזתיים למדינות אחרות;
כל חלופה אחרת, כולל שלטון הרש"פ, היא כישלון אסטרטגי**

ד"ר רפאל בן לוי

הפצצה בעזה (קרדיט : Anas-Mohammed/Shutterstock.com)

עיקרי הדברים

- בעזה חיים כיום בני דור שלם שהתחנך על ברכי אידאולוגיית החמאס. חסרה בעזה כל תנועת אופוזיציה מקומית לחמאס שניתן להשליט במקומו. הרש"פ היא גוף עוין לישראל, שאף אינו זוכה לתמיכת רוב הפלסטינים ביו"ש; המודל הנוכחי ביו"ש בלתי יציב ולא ניתן להעתיקו לעזה.
- ביום שאחרי השמדת שלטון החמאס ברצועה, אין היתכנות ארוכת-טווח לממשל צבאי ישראלי, ולא להקמת שלטון ערבי-פלסטיני המחויב לחיות בשלום עם ישראל, כך שייתכן מאוד שבשנים הקרובות חמאס, או גוף אחר שעוין לישראל, יחזור לשלוט בעזה.

- אם צה"ל יילחם לכיבוש הרצועה, אך לבסוף תקום שוב ישות עוינת ואף בשליטת חמאס, זה יהיה מחדל היסטורי, פגיעה אנושה בחוסן הלאומי ואיום קיומי על עתיד המדינה.
- על כן, יש לפעול להנעת האוכלוסייה העזתית לתוך סיני ולהתנעת יוזמה בינ"ל לקליטת עקורים מעזה במדינות זרות. למרות ההתנגדות הצפויה, על ישראל לפעול בנחישות ליצירת מצב שיביא מדינות אחרות לסייע; ואת ארה"ב ללחוץ על מצרים, טורקיה, קטר ומדינות נוספות.
- רק חלופה זו תאפשר תיקון תדמיתה של ישראל בעקבות מתקפת הפתע של החמאס, ותעביר מסר ברור לאויבינו באזור; רק צעד זה יוביל למצב בתום המלחמה שמצדיק את המאמץ וייצור שינוי משמעותי של המציאות הביטחונית של ישראל.

חלופות לעתיד רצועת עזה

1. ישראל פועלת כעת להשמיד את שלטון החמאס, אך יש לשקול כבר כעת מהו היעד המדיני שאליו יש לחתור לאחר הפלתו.

חלופה א: כיבוש הרצועה עם אוכלוסייתה; ממשל צבאי ישראלי ואז מסירה לשלטון ערבי – מקומי-

עזתי או הרש"פ

2. כעת חיים בעזה בני דור שלם שהתחנך על ברכי אידאולוגיית החמאס. חסרה ברצועה כל תנועת אופוזיציה מקומית שניתן להשליט במקום החמאס. כלומר, גם אם תוקם הנהגה על בסיס הנהגה שבטית מקומית, מדובר עדיין, בסבירות גבוהה, בתומכי חמאס.
3. הדרך היחידה שתתקיים ישות מדינית בעזה שאינה עוינת לישראל תהיה על ידי הפנמת נרטיב ציבורי של הכישלון והעוולה המוסרית של תנועת החמאס. מדובר בתהליך דומה לתהליך הִדְהָיָה נְאֻצִיפִיקָיָה שבוצע בגרמניה הנאצית. בין היתר, חיוני יהיה להכתיב את חומרי הלימוד של בתי הספר במשך דור שלם.
4. ללא תהליך כזה, כל ישות מדינית ערבית שתקום תהיה עוינת לישראל ותוביל אותנו בחזרה למצב הבלתי נסבל של חיים לצד מדינת טרור.
5. לאחר כיבוש השטח ומיטוט החמאס ייווצר מצב ביניים של ממשל צבאי ישראלי, ובו יוטל על ישראל לדאוג לצרכיה של אוכלוסייה עוינת תומכת חמאס. מצב זה ייצור לחץ פנים-ישראלי ובינלאומי לעבור לשלב הבא, של הקמת שלטון ערבי מקומי או הכנסת הרש"פ.
6. הכנסת הרש"פ תקשה מאוד על הכתבת חומרי לימוד שיחנכו ללגיטימציה של ישראל, שכן כבר כעת חומרי הלימוד של הרש"פ מחנכים לשנאה ועוינות לישראל.
7. הרש"פ היא גוף עוין לישראל שעומד על כרעי תרנגולת. המודל הנוכחי ביו"ש – שלטון צבאי ישראלי ושלטון אזרחי של הרש"פ – בלתי יציב ועתידו לוט בערפל. הוא מתקיים ביו"ש רק בזכות ההתיישבות היהודית הרחבה בכל האזור. אך אין היתכנות לשליטה ישראלית צבאית לאורך זמן ללא נוכחות של התיישבות יהודית, ואין לצפות להירתמות של תנועות התיישבותיות בתנאים של הבאת הרש"פ מחדש לעזה.

8. גם כיום קיימת בקרב ערביי יו"ש תמיכה רבה יותר בחמאס מאשר בהנהגת הרש"פ, שנתפסת כמושחתת וחלולה, ועל כן ייתכן מאוד שבשלב מסוים ישתלט בחזרה החמאס בעזה, כפי שראינו ב-2007.

9. אין שום הצדקה למאמץ הלאומי המלחמתי לכיבוש עזה אם בסוף נחזור על אותה טעות של הנסיגה שהובילה לאסון הזה.

10. מהלך כזה לא ישיג את ההרתעה הנדרשת כלפי חיזבאללה, אלא להפך, הוא יצביע על חולשה ישראלית עמוקה ויאותת לחיזבאללה שהוא לא ישלם מחיר של ממש על עימות עם ישראל, שכן זו לכל היותר תבצע מהלך דומה בלבנון – השתלטות מוגבלת בזמן, ולבסוף נסיגה.

11. אם צה"ל יילחם לכיבוש הרצועה, אך לבסוף תהפוך הרצועה שוב לישות עוינת ואף תשוב לשליטת החמאס, הדבר יפגע באופן חמור במוטיבציה של לוחמי צה"ל, עד כדי יצירת קשיים בגיוס לוחמים לצה"ל בעתיד. מהלך כזה יהווה מחדל היסטורי, פגיעה אנושה בחוסן הלאומי ואיום קיומי על עתיד המדינה.

12. **בשורה התחתונה, על מנת להשיב את תדמיתה של ישראל אין זה מספיק להפיל את שלטון החמאס ללא גביית מחיר משמעותי, טריטוריאלי וארוך טווח. כל תרחיש שבו מרבית האוכלוסייה נשארת בעזה והשלטון נמסר לגורמים ערביים עוינים לישראל יהווה כישלון אסטרטגי וינטרל כל הישג מבצעי בהפלת החמאס.**

חלופה ב: הנעת האוכלוסייה לתוך סיני ויוזמה בינ"ל לקליטת עקורים למדינות זרות; סיפוח עזה לישראל

13. אף על פי שחלופה זו כרוכה בפינוי משמעותי של אוכלוסייה, היא עשויה לזכות בלגיטימציה בינלאומית שכן היא תצמצם את היקף הנפגעים הכרוך במבצע הקרקעי ולבסוף תיצור מצב יציב.

14. המספר המצוטט של שני מיליון תושבים מנופח, וייתכן שהוא עומד כיום על 1.5 מיליון. גם לפני המלחמה היה ביקוש רב להגירה אל מחוץ לעזה בקרב האוכלוסייה העזתית.

15. מבחינה משפטית:

- מדובר במלחמת מגן נגד ארגון טרור שביצע פלישה צבאית לישראל.
- הדרישה לפינוי אוכלוסייה בלתי מעורבת מהשטח היא שיטה מקובלת שחוסכת בחיי אדם, וכך פעלו האמריקאים בעיראק ב-2003.
- למצרים יש חובה במשפט הבינלאומי לאפשר מעבר של אוכלוסייה אזרחית.
- מדינות רשאיות לספח שטח שנתפס במסגרת מלחמה הגנתית, כפי שישראל עשתה ברמת הגולן, מהלך שבסופו של דבר זכה להכרה מצד ארה"ב.

16. יש צורך ביוזמה ישראלית דיפלומטית רחבה לגיוס מדינות רבות לשם סיוע לקליטת עקורים.

17. יש כעת תמיכה רחבה בישראל בקרב מדינות רבות. לארה"ב במיוחד יש אינטרס בניצחון ישראלי מוחץ נגד הציר הרדיקלי, שכן גם תדמיתה של ארה"ב נפגעה כתוצאה מהמתקפה על בעלת ברית אמריקאית, ישראל.

18. ארה"ב תוכל לסייע מול מדינות רבות כולל הפעלת לחץ על מצרים, טורקיה, קטאר, ערב הסעודית והאמירויות לתרום ליוזמה במשאבים או על ידי קליטת עקורים.

19. טורקיה וקטר בולטות כמדינות שנושאות באחריות מיוחדת בשל תמיכתן בחמאס לאורך שנים, וגם נתונות ללחצים אמריקאים בשל יחסיהן הביטחוניים עם וושינגטון.
20. למדינות המפרץ יש אינטרס בניצחון ישראלי על החמאס ; הן תוכלנה לתרום כסף למאמץ להעברת האוכלוסייה למדינות שונות, וכך תוכלנה להצטייר כמסייעות לעקורים ערביים.
21. מדינות קולטות נוספות יכולות לכלול את צפון אפריקה (מרקו, לוב, טוניסיה), דרום אמריקה (בולטת צ'ילה כמדינה שבה כבר קיים ציבור פלסטיני גדול), אירופה וקנדה.
22. בשורה התחתונה, רק חלופה זו תהווה תגובה הולמת, תשיב את תדמיתה של ישראל לאחר מתקפת הפתע ותעביר מסר ברור לאזור כולו, ולחיזבאללה בפרט, שניתן לעשות מהלך דומה בדרום לבנון. רק הפסד שטח לצמיתות ייחשב כהפסד אמיתי בעיני החברה הערבית. הנעת האוכלוסייה תאפשר סיפוח ישראלי ללא אוכלוסייה ערבית, או עם אוכלוסייה מצומצמת יותר שגם חוותה משבר מספיק עמוק לאפשר שינוי תודעה.

ד"ר רפאל בן לוי הוא עמית מחקר במכון משגב לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית וראש תוכנית צ'רצ'יל לאסטרטגיה מדינית בקרן תקווה ישראל